

Advies

DATUM 05 juni 2015
VOLGNUMMER 2014-2015/19

Plenaire Aan alle Vlaamse
vergadering Volksvertegenwoordigers

Leerlinggegevens overdragen als kinderen van school veranderen?

Op 10 juni 2015 bespreekt het Vlaams Parlement tijdens de plenaire vergadering het Ontwerpdecreet ODXXV¹.

De voorbije dagen was er veel aandacht voor het amendement bij ODXXV dat stelt dat wanneer leerlingen van school veranderen het verslag voor buitengewoon onderwijs of het gemotiveerd verslag voor geïntegreerd onderwijs verplicht naar de nieuwe school zou worden overgedragen.² Verschillende organisaties spraken het Kinderrechtencommissariaat daarover aan en vroegen ons standpunt vanuit kinderrechtenperspectief en het belang van het kind.

Het Kinderrechtencommissariaat oordeelt dat vanuit het belang van de leerling er zowel voor- als nadelen zijn van het verplicht overdragen van het verslag. Het belangrijkste is dat het verslag kwalitatief goed is en dat de leerling en ouders daarbij procesmatig en nauw betrokken en gehoord werden.

We maken ons meer zorgen over de bepaling in artikel II.4 van het ontwerpdecreet ODXXV omdat de school hier geen actieve informatieplicht toegekend krijgt richting leerlingen en ouders. Wanneer de school gegevens wil overdragen, moet ze volgens ons de ouders hierover tijdig informeren en zeggen over welke gegevens het zal gaan. Het lijkt ons zinvol om de informatieplicht van de school sterker te verankeren in het decreet. Het Kinderrechtencommissariaat doet daartoe een voorstel in dit advies.

¹ Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXV van de Vlaamse Regering *Parl. St. VI.Parl.* 2014-2015 nr. 325/1, zie: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2014-2015/g325-1.pdf>

² Amendement op het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXV, *Parl. St. VI. Parl.* 2014-2015, nr. 325/3, zie: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2014-2015/g325-3.pdf>

1. Verslag verplicht overdragen heeft voor- en nadelen voor de leerling

Rond de verplichte overdracht naar de nieuwe school (en het nieuwe CLB) en de bepaling dat ouders er zich niet tegen kunnen verzetten, kunnen zowel argumenten pro en contra geformuleerd worden.

Een belangrijk argument om het verslag wel verplicht door te geven, is dat de school sneller kan inspelen op de specifieke noden van de leerling. Er gaat geen tijd verloren. Een tegenargument is dat het voor de leerling moeilijker wordt om met een schone lei te starten.

Tegelijk is er het besef dat er in het recente verleden heel wat overdiagnostisering en dus onvermijdelijk ook onzorgvuldige en soms zelfs foutieve diagnose gesteld zijn. Dit blijft tot op vandaag de discussie sterk beïnvloeden. Er is niet altijd even zorgvuldig met diagnoses omgegaan, in die zin bevatten een aantal dossiers zelfs meer potentieel schadelijke dan zinvolle informatie over een leerling.

Het hangt duidelijk samen met de degelijkheid van het verslag en voorafgaand onderzoek naar de behoeften van de leerling. Bij een kwalitatief goed verslag dat aansluit bij het belang van de leerling en dat door ouders en het CLB gedragen wordt, zal niemand vragen stellen bij de overdracht. In ons klachtenonderzoek merken we soms dat ouders niet akkoord gaan met de inhoud van het verslag. Daar knelt het schoentje.

CLB informeert ouders vooraf actief over mogelijke overdracht verslag

Het Kinderrechtencommissariaat bekijkt het verplicht doorgeven van het verslag in samenhang met de netoverschrijdende visietekst van 12 mei 2015 van de onderwijs- en CLB-koepels over 'trajecten die leiden tot een gemotiveerd verslag of verslag'.³ Daarin schrijven ze dat het CLB geen verslag zal opmaken zolang 'de ouders nog niet toe zijn aan het afstappen van een gemeenschappelijk curriculum binnen het gewoon onderwijs of de overstap naar het buitengewoon onderwijs'.

We gaan ervan uit dat het CLB in zo'n begeleidingstraject aan de ouders duidelijk zal maken dat als ze zich akkoord verklaren met de opmaak van zo'n verslag, ze moeten weten dat als hun kind van school verandert dat verslag ook aan de nieuwe school bezorgd wordt. We gaan er ook van uit dat als ouders hun kind van school veranderen dat ze een school zoeken waarmee ze in vertrouwen kunnen praten over de specifieke onderwijsnoden van hun kind. En dat ze er niet van uitgaan dat het in het belang van hun kind is om informatie achter te houden over die specifieke noden.

2. Gegevensoverdracht vraagt om actievere informatieplicht scholen

We vragen extra aandacht voor de manier waarop het ontwerpdecreet basisscholen verplicht om de kwestie van gegevensoverdracht in het schoolreglement op te nemen. Met name het gebrek aan informatieplicht van

³ Een netoverstijgende visie op trajecten die leiden tot een gemotiveerd verslag of verslag te raadplegen op <http://www.vclbdewisselantwerpen.be/pdf/3.4.3%20NetOverschrVisie-gemot-verslag.pdf>

de school tegenover de ouders en leerlingen baart ons zorgen. Maar ook op andere vlakken is de formulering erg eenzijdig.

Volgens artikel II.4 van ODXXV moeten scholen in hun schoolreglement opnemen dat bij schoolverandering leerlinggegevens aan de nieuwe school zullen worden overgedragen tenzij de ouders er zich expliciet tegen verzetten.

Dat kunnen ze alleen doen voor gegevens waarvan de overdracht door de regelgeving niet verplicht is.

Deze formulering komt ons zeer onvolledig over.

- Ze spreekt enkel in zeer vage termen over 'leerlinggegevens' zonder te specificeren dat het enkel over 'specifieke onderwijsloopbaangegevens' kan gaan. Artikel 31 van het decreet basisonderwijs vermeldt deze inperking nochtans uitdrukkelijk.
- Ze vermeldt niet dat er bijgevolg evengoed leerlinggegevens zijn die de school volgens de regelgeving in geen geval mag overdragen aan de nieuwe school.
 - Artikel 31 van het decreet basisonderwijs bepaalt nochtans uitdrukkelijk dat 'gegevens die betrekking hebben op schending van de leefregels door de leerling [...] nooit tussen scholen overdraagbaar' zijn.

Het lijkt ons van belang te zijn dat ouders in het schoolreglement hiervan uitdrukkelijk op de hoogte gebracht worden.

De bepaling in artikel II.4 legt scholen geen enkele verplichting op om in het schoolreglement op te nemen dat bij een daadwerkelijke overdracht van gegevens de school de ouders hierover tijdig zal informeren met vermelding van de aard van de gegevens die ze zal overdragen. Hoe kunnen ouders dan weten dat het moment er is om te overwegen zich al dan niet te verzetten? En binnen welke termijn kunnen ze verzet aantekenen?

Bovendien, in de regel ondertekenen ouders het schoolreglement één keer, bij de inschrijving van het kind. In het basisonderwijs gebeurt dat doorgaans als het kind tussen 1 en 2 jaar oud is. Veranderen van school zal veelal pas jaren later gebeuren. Welke ouders herinneren zich op dat moment nog die ene vage bepaling in het schoolreglement als de school ze er op dat moment niet op wijst?

Het Kinderrechtencommissariaat adviseert het Vlaams Parlement

om artikel II.4 in het ontwerp van ODXXV zo te herformuleren dat scholen in het schoolreglement moeten opnemen dat bij schoolverandering:

- leerlinggegevens die betrekking hebben op de onderwijsloopbaan aan de nieuwe school zullen worden meegedeeld,
 - met uitsluiting van gegevens die betrekking hebben op schending van de leefregels,
- de school de ouders tijdig zal informeren over zo'n overdracht, met vermelding van
 - de aard van de gegevens die worden overgedragen,
 - de termijn waarbinnen de ouders zich tegen de overdracht kunnen verzetten;
- verzet van de ouders alleen mogelijk is voor gegevens waarvan de overdracht naar de nieuwe school door de regelgeving niet verplicht is.

Voor het secundair onderwijs bevat het ontwerp van ODXXV geen gelijkaardige bepaling omdat die al vervat ligt in artikel 112 van de Codex Secundair Onderwijs.

Onze bedenking en ons advies gelden evenwel evenzeer ten aanzien van dat artikel 112. Elders bepaalt de Codex SO uitdrukkelijk dat gegevens uit het tuchtdossier nooit overgedragen kunnen worden aan de nieuwe school

(artikel123/9). Het schoolreglement moet dat duidelijk maken, zodat ouders en leerlingen hierover goed geïnformeerd zijn.